

Viite: Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksestä HE 106/2009vp (10.3.2010)

SUOMEN RESERVIUPSEERILIITON LAUSUNTO AMPUMA-ASELAKIIN

Suomen Reserviupseeriliitto (RUL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallintovaliokunnalle ampuma-aselaista.

Suomen Reserviupseeriliitto on reserviupseerien valmiuksia kehittävä toiminnallinen ja aatteellinen maanpuolustusjärjestö. Liitto edistää toiminnallaan Isänmaan ja sen kaikkien kansalaisten turvallisuutta.

Ampumatoiminta on yksi liiton ja sen jäsenyhdistysten suosituimmista ja tärkeimmistä toimintamuodoista. Ampumatoiminta on ollut tärkeä osa reserviupseeritoimintaa 1920 - ja 1930 -luvulta lähtien. Suurella osalla liiton jäsenyhdistyksistä on säännöllisiä ampumavuoroja ja liiton piirissä järjestetään vuosittain useita tuhansia ampumatapahtumia.

Ampumataito on keskeinen osa reserviläisten sotilasammattitaitoa. Puolustusvoimien sodan ajan joukkoihin kuuluu 350.000 miestä ja naista, joista vain pieni osa kutsutaan vuosittain kertausharjoituksiin. Käytännössä reserviläiset joutuvat ylläpitämään sotilasammattitaitoaan harjoittelemalla pääsääntöisesti omilla aseillaan.

Reserviläisten aktiivinen ja tarkoituksenmukainen ampumatoiminta ylläpitää kriittistä, koko maan puolustamiseen tarvittavaa suorituskykyä, kenttäkelpoisuutta ja maanpuolustustahtoa.

Yleisiä kommentteja lakiesityksestä HE 106 / 2009 vp

RUL haluaa, että Suomessa on jatkossakin mahdollista harrastaa vastuullista, turvallista ja monipuolista ampumatoimintaa. Edellytyksenä tälle on toimiva ja tarkoituksenmukainen aselainsäädäntö. Viranomaisten ja ampumaharrastuksen asiantuntijajärjestöjen tulisi työskennellä yhdessä aseturvallisuuden lisäämiseksi.

RUL kannattaa, että huomiota kiinnitetään aiempaa enemmän ensimmäistä kertaa aselupaa hakevan henkilön taustoihin ja ampumaharrastuksen laatuun sekä hyvään tiedonkulkuun eri viranomaisten välillä. Tehokkain vaikutus saadaan aikaan kohdentamalla lupaviranomaisen huomio ensimmäistä kertaa ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupaa hakevien seulontaan. Lakiesityksessä ehdotetut muutokset koskettavat kaikkia niitä, jotka hakevat uutta lupaa, siis myös nykyisiä luvanhaltijoita.

Lupaviranomaisen resurssit eivät tule riittämään oleelliseen, turvallisuutta lisäävään toimintaan.

RUL on hyvin tyytymätön itse lakiprosessiin. Lain valmistelijat eivät huomioineet asiantuntijajärjestöjen näkemyksiä valmisteluprosessin missään vaiheessa. Jopa järjestöjen kommentit kevään lausuntokierroksella jätettiin huomioimatta itse esityksessä. Tämä on johtanut monilta osin ongelmalliseen ja puutteelliseen lakiesitykseen.

Uusimpana esimerkkinä lakiprosessista on esitetty asetusluonnos. Onko se kokonainen ja valmis? Siitä puuttuvat mm. lakiesityksessä mainitun ampumakouluttajajärjestelmän ja terveydenhuollon ammattihenkilöille esitetyn ilmoitusoikeuden tarkennukset.

Lakiesitys ei aseta mitään vaatimuksia lupaviranomaisille ja heidän ammattitaidolle, toimiva aselaki edellyttää kuitenkin osaavaa viranomaiskuntaa.

Reserviupseeriliitto on erittäin huolestunut siitä, että HE 106/2009 sisältämät ampuma-aselain muutokset rajoittaisivat merkittävästi nykyistä reserviläisjärjestöjen ampumatoimintaa heikentäen reservin maanpuolustuskykyä ja -tahtoa.

Esityksen korjaaminen eduskunnan valiokuntakäsittelyssä tulee olemaan erittäin työlästä ja vaikeata. Edellä mainitun perusteella RUL ehdottaa asiantuntijajärjestöjen osaamisen täysimittaista hyödyntämistä hallintovaliokunnan työstäessä HE 106/209 toimivaksi lainsäädännöksi.

Seuraavassa kappaleessa RUL listaa osan esityksen ongelmallisista ja puutteellisista kohdista. Nämä kohdat tulevat esille myös muissa kuin listauksessa esitetyissä pykälissä. Esityksen korjaaminen ilman sen laajaa uudelleen kirjoittamista tuleekin olemaan erittäin vaikeata.

Lain ongelmakohtia

2 § 1 mom

Ampuma-aseen ja aseosien määritelmiä on tarkennettava. Toisessa pykälässä mainitun esineen tulisi olla sellainen, että sen rakenne ja valmistusmateriaali kestäisivät tosiasiallisesti ampuma-aselain 5 §:ssä tarkoitettujen patruunoiden ampumisesta aiheutuvan rasituksen. Tämä rajaisi esimerkiksi lelut säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle.

27 § ja 45 §

Käsiaseiden luvansaajan ikärajan tulee olla täysi-ikäisyys, eli 18 vuotta.

45 § 1 mom

Yhdistykseen kuulumisen ehtona käsiaseen luvan myöntämiselle on asia, jonka osalta on selvitettävä, ettei se ole ristiriidassa perustuslain kanssa. Käytännössä erityisesti haja-asutusalueella ehdoton jäsenyyspakko voi olla ongelmallinen.

Esityksessä oleva ehdotus velvollisuudesta olla yhdistyksen 4 § mukaisen luvan saaneen yhdistyksen jäsen on myös ongelmallinen, koska osa ko. luvista on myönnetty jo ennen sotia ja asiakirjat ovat kadonneet niin yhdistyksistä kuin sisäasianministeriöstä (aiemmin

yhdistyslain ampumailmoituksen vastaanottaja). Tällöin näyttövelvollisuuden siitä, että yhdistyksellä ei ole lupaa, tulee olla sisäasianministeriöllä.

Henkilöltä, joka hakee hankkimislupaa pistooliin, pienoispistooliin, revolveriin tai pienoisrevolveriin, esitetään edellyttäväksi 6 – 12 kuukauden aktiivista harrastusta, ennen kuin hän voisi saada luvan.

45 § 4 mom

Ongelmitta suoritettu varusmiespalvelus on huomioitava osaksi harjoittelu-aikaa. Asetusluonnoksessa esitetty määritelmä aktiiviselle harrastamiselle on hyvin kirjoitettu ja tyydyttää Reserviupseeriliittoa.

45 d §

Jos lakiesityksessä esitetty ampumakouluttajajärjestelmä halutaan pitää mukana tulevassa laissa, tulee yhden ampumayhdistyksen ampuma-asekouluttaja voida antaa todistus myös toisen ampumayhdistyksen jäsenelle. Tämä on tärkeää erityisesti, mikäli kouluttajia on vähän, tai he ovat estyneitä tai esteellisiä. Usein kaksi eri yhdistystä on jakanut eri toimintamuotojen vastuut keskenään. Edellytyksenä todistuksen antamiselle tulisi riittää, että ampuma-asekouluttaja tuntee kyseisen ampujan ja että kouluttajalla on riittävä tieto ampujan ampumaharrastuksesta.

Näissä tehtävissä tällä hetkellä toimiville tai toimineille ja vastaavan koulutuksen saaneille henkilöille tulisi ampuma-asekouluttajahyväksyntä saada yksinkertaisella menettelyllä. Tämä koskee niin puolustusvoimien palkattua ja evp-henkilöstöä, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kouluttajia kuin reserviläis-, urheiluammunta- ja metsästyspuolen kouluttajia, valmentajia ja kilpailutuomareita.

Ampuma-asekouluttajakoulutuksen tulee olla maksutonta ja koulutukseen osallistumisesta aiheutuvat kulut tulee korvata koulutukseen osallistujalle valtiolla kulloinkin noudatettavan käytännön mukaisesti.

53 §

Toistaiseksi voimassa olevan luvan haltijalle ei tulisi asettaa harrastuksen osoittamisvelvollisuutta määräajoin.

Ampuma-asekouluttajan antaman harrastustodistuksen lisäksi tulisi harrastuksen todisteena hyväksyä myös ampumista harrastavien järjestöjen yhteinen Ampumakortti.

114 §

Terveystieteiden ammattilaiselle esitettyä oikeutta ilmoittaa ampuma-aseen hallussapitoon sopimattomasta henkilöstä tulee tarkentaa. Vain hoitavalla lääkärillä voidaan katsoa olevan potilaan psyykkisen tilan arviointiin soveltuva koulutus ja ammatillinen osaaminen. Muille terveydenhuollon ammattihenkilöille ei tule antaa tässä tarkoitettua ilmoitusoikeutta.

Harrastuneisuuden osoittamisesta tulee säätää riittävän tarkoin lain tasolla. Tätä voitaisiin osin täsmentää valtioneuvoston asetuksella. Tällä hetkellä määritelmä on yksinomaan asetusluonnoksessa. Tätä alemman tasoisella säädöksellä ei tule säätää asiasta, jonka vaihteleva tulkinta voisi johtaa jopa arvokkaan omaisuusesineen (ampumaseen) menettämiseen, omistajan syyllistymättä mihinkään moitittavaan menettelyyn.

Lisäyksiä lakiesitykseen

Reserviläisten ampumatoiminnalla on suora yhteys sotilasosaamiseen sitä kautta myös Suomen puolustamiseen. Tähän liittyen RUL esittää kahta lisäystä lakiluonnokseen.

Reserviläisten ampumaharjoittelu on Suomessa erittäin suosittuja ampumaurheilun ja -harrastuksen muotoja. Ne eroavat kuitenkin useilla tavoilla muiden ampumaurheiluliittojen harrastus- ja kilpailutoiminnasta.

Tämän vuoksi hyväksytyihin käyttötarkoituksiin (43 § 1 mom) tulee lisätä omana kohtanaan vapaaehtoinen maanpuolustus ja siihen liittyvä ampumaharjoittelu.

Varusmiesaikana varusmiehille opetetaan turvallista aseenkäsittelyä ja he käyttävät aseita monipuolisesti erilaisissa tilanteissa.

45 § Varusmiespalveluksen suoritus tulee huomioida aseluvan myöntämistä puoltavana seikkana lupaviranomaisen tekemän kokonaisvaltaisen arvioinnin yhteydessä.

Helsingissä 17.3.2010

Suomen Reserviupseeriliitto

Mika Hannula
puheenjohtaja

Janne Kosonen
toiminnanjohtaja